

Ministerie van Veiligheid en Justitie
T.a.v. staatssecretaris mr. F. Teeven MPM
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

NVVB Boerhaavelaan 14
2713 HX Zoetermeer
Postbus 79
2700 AB Zoetermeer
079 - 361 77 47
www.nvvb.nl
nvvb@nvvb.nl

ING 491717
KvK 40482707
BTW nr. 8062.03.845.B.01

Datum 31 juli 2014

Onderwerp: Aanvullend advies scheiden zonder rechter

Geachte heer Teeven,

Graag gaan wij in op uw verzoek aanvullend te adviseren ten aanzien van het conceptwetsvoorstel "Scheiden zonder rechter". Daarbij is het verzoek een nadere uitwerking te geven van de begrote kosten van de beoogde taak voor de ambtenaar van de burgerlijke stand. Om hier een goed advies over te kunnen geven is een compleet inzicht in het beoogde proces noodzakelijk. Om dit inzicht te krijgen is afgelopen weken overleg geweest tussen uw ministerie en de NVVB. Mede naar aanleiding van dit overleg gaan wij in deze brief nader in op de begrote kosten.

Het beoogde proces is onder te verdelen in twee delen. Namelijk een eerste deel waarin de echtscheiding wordt uitgesproken en een tweede deel waarin de echtscheiding wordt verwerkt op de huwelijksakte. We hebben voor deze twee delen van het proces afzonderlijk een inschatting gemaakt. Daarnaast hebben we per proces een inschatting gemaakt van de kosten die de afdeling Landelijke Taken in Den Haag voor de procedure maakt. Deze kosten houden verband met de specifieke taken die deze afdeling in het wetsvoorstel toebedeeld krijgt. De kosten die gedekt moeten worden gelden dan ook naast de kosten van de reguliere gemeentelijke taak. Bij de berekening van kosten is uitgegaan van realistische behandel tijden.

Proces echtscheiding aan het loket

Het proces echtscheiding aan het loket kent verschillende stappen. Het proces begint met een eerste contactmoment waarbij de gemeente de verzoekers nader informeert en aangeeft welke stukken noodzakelijk zijn. De gemeente zal hieraan gemiddeld 10 minuten kwijt zijn en de afdeling Landelijke Taken gemiddeld 20 minuten. De tijden zijn mede gebaseerd op de ervaring dat burgers zich in de eerste contacten willen oriënteren en daardoor veel antwoorden willen hebben. Door verschil in complexiteit van een verzoek bij een gemeente of bij de afdeling Landelijke Taken, waar veelal buitenlandse aspecten een rol zullen spelen, treedt er ook een verschil in behandelingstijd op. Hierna kan een dossier worden aangemaakt en moet de aanvraag worden beoordeeld. In dit deel van het proces worden onder meer de documenten beoordeeld, identiteiten vastgesteld, het gezagsregister geraadpleegd en beoordeeld of de ambtenaar bevoegd is tot het uitspreken van de echtscheiding. Voor deze stap zal de gemeente gemiddeld 30 minuten kwijt zijn en de afdeling Landelijke Taken gemiddeld 55 minuten.

Wederom is het verschil gelegen in de complexiteit van het verzoek en het feit dat veelal buitenlandse documenten beoordeeld moeten worden.

Vervolgens moet de echtscheiding worden uitgesproken. Hiervoor moet eerst een afspraak worden gemaakt, betrokkenen worden uitgenodigd/ontvangen en nogmaals dient een laatste check van het dossier plaats te vinden. Vervolgens moet feitelijk de echtscheiding worden uitsproken. Ook dient in deze fase de echtscheidingsakte verlijd te worden. Begroot wordt dat de gemeente hieraan gemiddeld 47 minuten besteedt en de afdeling Landelijke Taken gemiddeld 51 minuten. Tot slot volgt in dit proces de noodzakelijk administratieve afhandeling waaraan zowel de gemeente als de afdeling Landelijke Taken gemiddeld 12 minuten kwijt zullen zijn. Onderdelen van dit proces bestaan onder andere uit het opbergen van de akten, het verzenden van de relevante kennisgevingen, etc.

In totaal zal de gemeente voor dit gehele procesonderdeel gemiddeld 99 minuten en de afdeling Landelijke Taken gemiddeld 138 minuten kwijt zijn.

Proces verwerken op huwelijksakte

Ook het proces verwerken op huwelijksakte na dat de echtscheidingsakte is opgemaakt en zo mogelijk de kennisgeving is verzonden, kent verschillende stappen. Dit proces begint met de ontvangst van het verzoek tot verwerking op de huwelijksakte. Dit moet eerst worden beoordeeld waarna de betreffende huwelijksakte uit de registers moet worden opgehaald en gecontroleerd. Zowel de gemeente als de afdeling Landelijke Taken zullen hier gemiddeld 12 minuten aan kwijt zijn. Vervolgens moet de latere vermelding worden opgemaakt en worden toegevoegd aan de akte. Zowel de gemeente als de afdeling Landelijke Taken zullen hier gemiddeld 16 minuten aan kwijt zijn. Tot slot volgt ook in dit proces de noodzakelijk administratieve afhandeling. Onderdelen van dit proces bestaan uit onder andere het opbergen van de akte inclusief de latere vermelding en het opbergen van de bijbehorende dossierstukken. Hieraan is zowel de gemeente als de afdeling Landelijke Taken gemiddeld 6 minuten kwijt.

In totaal zal zowel de gemeente als de afdeling Landelijke Taken aan dit gehele procesonderdeel gemiddeld 34 minuten en kwijt zijn.

Legesbedrag voor proces scheiden zonder rechter

Uitgaande van bovenstaande processtappen en bijbehorende gemiddelde behandeltijd kan een legesbedrag worden berekend. Hierbij zijn we uitgegaan van de loonkosten bij gemeenten van een medewerker in schaal 9. Ook is rekening gehouden met overheadkosten.

Voor de berekening is de behandeltijd voor beide processtappen bij elkaar opgeteld. Voor gemeenten komt dit neer op een totaal van gemiddeld 133 minuten. Om de kosten voor het proces te kunnen dekken moeten gemeenten hiervoor € 174,- aan leges heffen. Afgerond komt dit voor het jaar 2014 neer op € 175,-.

Voor de afdeling Landelijke Taken komt dit neer op een totaal van gemiddeld 172 minuten. Om de kosten voor het proces te kunnen dekken moet deze afdeling hiervoor € 226,- aan leges heffen. Afgerond komt dit voor het jaar 2014 neer op € 230,-.

De genoemde bedragen zijn gebaseerd op het jaar 2014. Wanneer de wet in 2015 later in werking treedt moet voor ieder jaar het bedrag gecorrigeerd worden op basis van de jaarlijkse prijsindexering. Verder benadrukken we dat we in de berekening zijn uitgegaan van de reële tijdsbelasting. Er is bij de berekening geen rekening gehouden met onvoorzienne omstandigheden zoals afzeggingen, herstel verzuim in verband met incompleet dossier en mogelijke beroepszaken.

Verklaring Brussel II bis

Als gevolg van dit proces zullen gemeenten in voorkomende gevallen ook de verklaring als bedoeld in artikel 39 van de Europese Verordening Brussel II bis moeten opmaken en afgeven. Er is momenteel niet voorzien in het heffen van leges door gemeenten voor deze verklaring. Wij stellen voor om voor de hoogte van dit legesbedrag aan te sluiten bij de leges die gemeenten kunnen heffen voor de verklaring van huwelijksbevoegdheid.

Wij verzoeken in deze lijn te voorzien door middel van de mogelijkheid tot het heffen van deze leges middels een aanpassing in de wet rechten burgerlijke stand.

Initiële kosten voor gemeenten

De initiële kosten voor gemeenten worden veroorzaakt door de noodzakelijke aanpassingen in de ICT-systemen, zoals nieuw onderdeel echtscheiding in de module burgerlijke stand en aanpassing van gemeentelijke websites. Ook moet de gemeente kosten maken voor de opslag van de gegevens, akten en latere vermeldingen. Tot slot zullen de ambtenaren van de burgerlijke stand voor deze nieuwe taak opgeleid moeten worden. Op basis van een uitvraag bij de softwareleveranciers en ervaring uit eerdere trajecten schatten we de totale initiële kosten voor gemeenten op € 200.000,-.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, maar wanneer bovenstaande nog nadere toelichting behoeft zijn wij uiteraard bereid tot nader overleg.

Hoogachtend,

Het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken,

S.A.J. Rijdsdijk
voorzitter